

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εις τὴν συνελθούσαν 20ὴν τακτικὴν γενικὴν συνέλευσιν τῶν μετόχων τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος ὁ διοικητὴς τῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος κ. Γ. Ματζαβίνος προέβη εἰς ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τοῦ ἰσολογισμοῦ τοῦ ἔτους 1952. Τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς ἐκθέσεως ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Αἱ λαβοῦσα χώραν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν καὶ παγκόσμιον οἰκονομίαν ἐξελιξεί, διαρκούντος τοῦ ἀπελθόντος ἔτους, ἀφ' ἑνὸς μὲν περιλαμβάνουσι ὀρισμένας ἐνθαρρυντικὰς ἐπιτοχεύσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ διαγράφουσι εὐκρινέστερον τὰ μονιμώτερα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἡ εὐρωπαϊκὴ οἰκονομία θὰ ἔχη νὰ ἀντιμετωπίσῃ εἰς τὸ ἄμεσον μέλλον.

Ἡ αἰσιόδοξος καὶ ἐνθαρρυντικὴ πλευρὰ τῆς γενικωτέρας οἰκονομικῆς ἐξελιξέως συνδέεται πρὸς τὴν συντελουμένην βαθμιαίαν ἐξουδετέρωσιν τῶν δυσμενῶν νομισματικῶν ἐκδηλώσεων, αἰτίνες ὑπὸ μορφήν πληθωρικῶν φαινομένων ἐπέδρων διαταρακτικῶς ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῶν περισσοτέρων χωρῶν καθ' ἑλλην σχεδὸν τὴν τελευταίαν διετίαν.

Εἰς τὴν σφαῖραν ὅμως τῆς παραγωγικῆς δράσεως, τῶν ἐπενδύσεων καὶ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν, εἰς τὸ πεδῖον τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν καὶ ἐξωτερικῶν ἰδία εἰς δολάρια πληρωμῶν, ἐπὶ παραγόντων τούτοις βασικῶν καὶ οὐσιωθεσάτων τῆς οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως καὶ εὐμερίας, ἔδεν διαπιστοῦται ἡ κατὰ τὰ προηγηθέντα ἔτη παρατηρηθεῖσα ταχέια πρόοδος.

Ἄν εἰς τοὺς ἀνωτέρω παράγοντας ἐπιπροσεθῶσιν, ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀνάγκη συνεχίσεως τῶν ἀμυντικῶν ἐξοπλισμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ταυτοχρόνως ἡ ἐπιβεβλημένη ἐπίδωξις ἔχι μόνον τῆς διατηρήσεως τῶν ὀφισταμένων βιοτικῶν ἐπιπέδων ἀλλὰ καὶ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν πρὸν παντός δι' εὐρωπαϊκῆς χώρας χαμηλοῦ καὶ ἀνεπαρκοῦς εἰσοδήματος, ἀνακύπτουσι ἀφ' ἑαυτῶν κατὰ τρόπον συγκεκρίμενον καὶ ἐναργῆ τὰ ὀφιστάμενα διὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν ἰδίως χωρῶν μακροχρόνια προβλήματα.

Ἡ εἰδικωτέρα ἀνάλυσις τῆς νομισματικῆς ἐξελιξέως κατὰ τὸ διαρρηθέντος ἔτος θὰ ἀδῶνῃ εἰς τὰς κάτωθι διαπιστώσεις.

Ἡ ἀνάσχεσις τῶν πληθωρικῶν φαινομένων, ἐπικινδύνουσι καὶ ὑπονομιτικῶν πάσης προπαθείας εἰς περίοδον ἐπιδωξέως οἰκονομικῆς ἀνορθώσεως τοῦ κόσμου, ὕπηρες κύριος ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς ὄλων τῶν χωρῶν, ὧν αἱ οἰκονομίαι ἐδοκίμασθησαν ἐκ τῶν πληθωρικῶν ἐκδηλώσεων ἐμφανῶν ἢ λανθανουσῶν. Δὲν δύναται ἴσως ἡ ἐφαρμοσθεῖσα νομισματικὴ πολιτικὴ νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς σαφῶς ἀντιπληθωρικὴ ἀλλὰ μάλλον ὡς πολιτικὴ οἰκονομικῆς σταθερότητος, ἥτις ὅμως περιλαμβάνει παντοῖα μέτρα ληθθέντα εἰς ὅλας τὰς χώρας ἐπὶ τοῦ πιστωτικοῦ, νομισματικοῦ καὶ δημοσιονομικοῦ τομέως πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν οἰκονομιῶν ἐκ τῶν πληθωρικῶν ἐπιδρώσεων.

Παράγαν οὐχ' ἦττον, ὅστις σπουδαίως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐξασθένειαν τῶν πληθωρικῶν ἐκδηλώσεων, ὕπηρεξεν ἡ διαμόρφωσις εὐμενεστέρας ψυχολογίας ἐναντι τῶν ἀβεβαιότητων, αἰτίνες πρότερον ἐπεκρίθησαν ὡς πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τῶν διεθνῶν πολιτικῶν ζητημάτων καὶ τῶν τυχῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Παρὰ τὴν συνεχιζομένην εἰς ὀρισμένα σημεῖα τοῦ κόσμου ἐμπόλεμον κατάστασιν, τὸ φάσμα ἐνὸς ἀμέσου καὶ γενικωτέρου πολέμου ἐφάνη ἀπωθούμενον καὶ αἱ ἐλπίδες εἰρήνης ἀνεζωγήθησαν.

ὑπὸ τὰς περιγραφείσας συνθήκας τὰ ἐπίπεδα τῶν τιμῶν χονδρικῆς πωλήσεως, ἐπιρραζόμενα ἐκ τῆς πτώσεως τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὀλῶν, ὑπεχώρησαν ἐντός τοῦ λήξαντος ἔτους. Εἰς τὰς Ἰνωμένες Πολιτεῖας Ἄμερικῆς σημειοῦται πτωτικὴ ἐντός τοῦ 1952 διακύμανσις κατὰ 3οιο περίπτου, εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν 2οιο, ἐν Γαλλίᾳ κατὰ 8οιο μὲ ἐνδιαμέσους ἀναλογίας εἰς τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας. Ἡ πτώσις ἐνταῖ ἐνταῖ μεγαλύτερα διὰ τὰς τιμάς τῶν πρώτων ὀλῶν, ἐξικινωμένη μέχρις 11οιο περίπτου.

Δέον ἐν τούτοις νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἡ κάμψις αὐτῶν τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὀλῶν δὲν ἔσχη ἀνὰ τὰς διαφόρους χώρας τὴν πλήρη αὐτῆς ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κόστους τοῦ βίου. Εἰς τινὰς μάλιστα χώρας παρατηρεῖται κατὰ τὸ 1952 ἀξίσις τοῦ κόστους ζωῆς, καίτοι εἰς πολὺ ἡλαττωμένην κλίμακα ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν περίοδον τῆς ἰσχυρᾶς ἀνάδοξου. Ἐν Γαλλίᾳ καὶ εἰς Η. Π. Ἄμερικῆς ἡ ἀξίσις αὐτῆ περιορίζεται εἰς τὸ ἐλάχιστον (+1οιο) δι' ἑτέρας χώρας, ὡς ἡ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ Νορβηγίᾳ, ἀνέρχεται μέχρις 8οιο, δι' ἄλλας δὲ τέλους εὐρωπαϊκῆς χώρας, ὡς ἡ Δυτικὴ Γερμανία καὶ τὸ Βέλγιον, τὸ ἐπίπεδον τιμῶν κόστους βίου διατηρεῖται σταθερῶν. Ἡ ἄρισις τῶν περιορισμῶν τῆς καταναλώσεως, ὡς ἐν Μ. Βρετανίᾳ, καὶ ἡ στήριξις μεθ' ἧς συνήθως ἐκδηλοῦνται εἰς τὰ ἐπίπεδα εὐρυτέρας καταναλώσεως αἱ μεταβολαὶ τῶν τιμῶν τῶν πρώτων ὀλῶν καὶ γενικώτερον τῶν τιμῶν χονδρικῆς πωλήσεως, δὲν εἶναι ἀσχετοὶ πρὸς τὴν σημειωθείσαν εἰς τινὰς χώρας ἐντός τοῦ ἔτους 1952 ἀνοδὸν τοῦ ἐπιπέδου τοῦ κόστους τοῦ βίου.

Ἄλλ' ἔδεν ἡ ἐξέλιξις τοῦ νομισματικοῦ παράγοντος ὕπηρεξεν εὐνοϊκῆ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ὁ ρυθμὸς τῆς παραγωγικῆς δράσεως καὶ ἡ ἐξέλιξις τῶν συναφῶν πρὸς ταύτην προβλημάτων δὲν ὕπηρεξεν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐξ ἴσου εὐνοϊκῶς.

ΑΙ εξέλιξεις τῶν ἐπιπέδων τῶν τιμῶν, ὡς ἀπότοκος μεταβολῆς πραγματικῶν καὶ ψυχολογικῶν συνθηκῶν, ἢ κατεύθυνσις τῆς ζητήσεως, διαφοροποιουμένη ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν δαπανῶν ἐπιανεπιπλομοῦ, αἱ ἐμπνευματικαὶ συνθηκαὶ αἰτινές προέκυψαν ἐκ τῆς προηγηθείσης ἐντόνου τάσεως οχηματισμοῦ ἀποθεμάτων καὶ ἢ προσπάθεια μείωσος τῶν ἐλλειμμάτων τῶν ἐμπορικῶν ἰσοζυγίων διὰ μείωσος τῶν εἰσαγωγῶν, ἀπετέλεσαν γενικῶς παράγοντας οἵτινες ἰσχυρῶς ἐπῆρέασαν τὴν παραγωγικὴν δραστηριότητα, κατὰ τὸ ἔτος 1952, ἰδίως ἐπὶ τοῦ τομέως τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς.

Εἰς τὰς μετεχούσας τῆς εὐρωπαϊκῆς οικονομικῆς συνεργασίας χώρας τῆς Δ. Εὐρώπης, ἐν τῷ συνόλῳ τῶν λαμβανομένων, ἢ βιομηχανικῆ παραγωγή κινεῖται περὶ τὸ μέσον ἐπίπεδον τοῦ προηγουμένου ἔτους. Καμφθεῖσα κατὰ τὸ πρῶτον ἐνεάμημον τοῦ ἔτους, ἀναλαμβάνει ἀπὸ τοῦ φθινοπώρου. Εἰς τινὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας, ὡς ἡ Γαλλία καὶ ἡ Δυτικὴ Γερμανία, τὰ ἐπίπεδα βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἦσαν τὸ 1952 σταθερῶς ἀνώτερα τοῦ 1951. Εἰς Η. Π. Ἀμερικῆς, λόγῳ καὶ τῆς μεγάλης ἀπεργίας εἰς τὴν παραγωγὴν χάλυβος, τὸ ἐπίπεδον τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς ἦτο ἐλαφρῶς κατώτερον κατὰ 2—4 οἰο, τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἄς σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀναπτυσσομένη μεταπολεμικῶς βιομηχανικὴ δραστηριότης εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην εἶχε βαθμιαίως ἐξίχθῃ τὸ 1951 εἰς ἐπίπεδον ἀνώτερον κατὰ 40 οἰο περίπου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ προπολεμικὸν ἔτος 1938. Ἡ γεωργικὴ παραγωγή, ἥτις ἐν Δ. Εὐρώπῃ εἶχε κατὰ τὸ 1951 ὑπερβῆ κατὰ 19 οἰο τὴν προπολεμικὴν, αὐξάνεται ἐντὸς τοῦ 1952, οὐχὶ Δ. Εὐρώπῃ εἶχε κατὰ τὸ 1951 ὑπερβῆ κατὰ 19 οἰο τὴν προπολεμικὴν, αὐξάνεται ἐντὸς τοῦ 1952, οὐχὶ Δ. Εὐρώπῃ κατὰ 1—2 οἰο, ἢ δὲ ἀνεργία παρουσιάζει γενικῶς αὐξῆσιν ἰδίᾳ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ. Εἰς Η. Π. Ἀμερικῆς καὶ Δ. Γερμανίαν ἀντιθέτως ἢ ἀπασχόλησις αὐξάνει, μειουμένου ταυτοχρόνως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνέργων.

Εἰδικώτερον δέον νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι ἐν Εὐρώπῃ ἰδίᾳ, ἢ μείωσις τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς καὶ ἀπασχολήσεως, ὅπου αὕτη παρατηρήθη, ἀφορᾷ εἰς τὰς ὀφαινομενικὰς βιομηχανίας καὶ γενικῶς τὰς βιομηχανίας εἰδῶν ἱματισμοῦ καὶ γενικῆς καταναλώσεως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς κλάδους σιδηροβιομηχανίας, ἄνθρακος, χάλυβος καὶ οἰκοδομικῆς, τῶν ὁποίων γενικῶς ἢ παραγωγικὴ δραστηριότης παρουσιάζει ἀνιούσαν ἐξέλιξιν.

Αἱ σκιαγραφηθεῖσαι ἀνωτέρω ἐξέλιξεις εἰς τοὺς τομεῖς τῆς παραγωγικῆς δραστηριότητος ἀποτελοῦν βεβαίως διαπιστώσεις προσωρινῆς ἐπιβραδύνσεως τῆς προηγηθείσης εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν οἰκονομίαν ἀνόδου, ἐπιβραδύνσεως ὅμως ἥτις καθ' ὅλας τὰς ὑπαρχούσας ἐνδείξεις φαίνεται παρερχομένη. Θὰ ἦτο τῷ ὄντι δυσοίανον ἂν διεπιστοῦτο ὅτι πρόκειται περὶ δημιουργίας ἐν Εὐρώπῃ συνθηκῶν οἰκονομικῆς παλινδρομήσεως ἢ στασιμότητος μακροτέρας διαρκείας. Τὸ γεγονός δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος φθινοπώρου ἢ οἰκονομικῆς δραστηριότητος ἐν Εὐρώπῃ ἀναλαμβάνει ἐκ νέου, βραδέως τῶς ἀλλὰ σταθερῶς, τὸν ρυθμὸν τῆς ἀνόδου, ἐπιτρέπει βασίμως ἐλπιδὰς ὅτι τὰ φαινόμενα ὑποστολῆς, τὰ παρατηρηθέντα ἐντὸς τοῦ 1952, ὑπῆρξαν παροδικὰ καὶ ὄφελοντο εἰς τὰς ἐκκαθαριστικὰς ἀντιδράσεις, αἰτινές, ἀναπόφευκτον ἦτο, νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἐκ τοῦ κορεστικοῦ πολέμου ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐν γένει βίου προκληθεῖσαν ἔντασιν.

Ἡ Ἀμερικανικὴ βοήθεια

Ἡ τετραετὴς περίοδος, καθ' ἣν ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια παρεῖχτο εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας βάσει τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ, ἀρξάμενη τὸ 1948, ἔληξεν ἐντὸς τοῦ 1952. Ἐν τῷ μεταξύ καὶ δὴ πρὸς τὸ τέλος τῆς περιόδου ταύτης οὐσιώδης μεταστροφή ἐλαβε χώραν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς παρεχομένης βοήθειας· εἰς τοὺς ἀρχικοὺς σκοποὺς τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἐποικαθίσταται κυρίως οἱ σκοποὶ τῆς ἀμύνης.

Ἐνώπιον τῶν τετραετίων ἀναγκῶν τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν πραγματοποίησιν ἐνὸς εὐνοτάτου προγράμματος ἐξοπλισμῶν, ἀπαρατήτων διὰ τὴν ἀσφαλῆ ὀργάνωσιν τῆς στρατιωτικῆς καὶ πολιτικῆς δυνάμεως ἥτις διευμορφῆθη ὑπὸ τὸν καταστατικὸν χάρτην τοῦ βορειοατλαντικοῦ συμφώνου, αἱ Η. Π. Ἀμερικῆς, παρὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν οἰκονομικὴν ἐπιβάρυνσιν ἐκ παντοίων στρατιωτικῶν δαπανῶν, προήλθον εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅπως συνεχίσουν ὑπὸ τὴν νέαν μορφήν τῶν «δαπανῶν ἀμύνης» τὴν παροχὴν βοήθειας πρὸς τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν λήξιν τοῦ τετραετοῦς, οἰκονομικοῦ κυρίως, προγράμματος βοήθειας τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ.

Παράλλῃως συνεχίζεται, ὑφ' ἣν μορφήν παρεῖχτο καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τετραετοῦς προγράμματος, ἢ παροχὴ καθαρῶς στρατιωτικῆς βοήθειας, διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας πολεμικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἐφοδίων.

Ἡ καθαρῶς στρατιωτικὴ βοήθεια ἐξ ἄλλου μόνον ἐμμέσως συμβάλλει εἰς τὴν μείωσιν τοῦ «ἐνοίγματος δολλαρίων» ὑπὸ τὴν ἔννοιαν διὰ ἀποφύγιοντα πληρωμαὶ εἰς δολλάρια διὰ τὰς ἀνάγκας ἐφοδιασμοῦ διὰ στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ.

Ἐπειδιώχθη, ὡς ἐκ τούτου, ἢ ἐφαρμογὴ νέων μεθόδων διοικητέσεως τῆς παρεχομένης διὰ δαπάνας ἀμύνης βοήθειας, ὡς καὶ τῆς καθαρῶς στρατιωτικῆς τοιαύτης, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐπιτυγχάνεται ἢ μεγαλύτέρα δυνατὴ ἀποτελεσματικότης πρὸς ἐπίλυσιν τόσοσ τοῦ προβλήματος δολλαρίων ὅσον καὶ τῶν προβλημάτων τῆς αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς, τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῶν ἐνδοευρωπαϊκῶν ἀναλλαγῶν.

Ἡ ἀκολουθουμένη ἐπὶ τοῦ παρόντος μέθοδος συνίσταται εἰς τὴν ἀνάθεσιν, εἰς τὰς βοηθουμένας χώρας, τῆς ἐκτελέσεως παραγγελιῶν διὰ προμήθειαν στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἐφοδίων εἴτε ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως πρὸς κάλυψιν μέρους τῆς παρεχομένης πρὸς τὰς εὐρωπαϊκὰς χώρας στρατιωτικῆς βοήθειας, εἴτε ὑπ' αὐτῶν τῶν κυβερνήσεων τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἔναντι πληρωμῆς ἐκ τῶν διατεθειμένων ὑπὸ τῆς ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως ποσῶν τῆς οἰκονομικῆς δαπάνης ἀμύνης βοήθειας. Καὶ ἡ μέθοδος ὅπως αὕτη δὲν ἀποβῆναι μέχρι τῆς στιγμῆς πλήρως ἀποτελεσματικῆ διὰ τὸ ὑφιστάμενον πρόβλημα, καθόσον ἡ ἀνάθεσις παραγγελιῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀνταγωνιστικῆς βάσει τοῦ κόστους ἱκανότητος τῆς βιομηχανίας ἐκάστης τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν μεταξύ ἀλλήλων. Ἰδιαιτέρως δὲ δεόν νὰ τονισθῇ, ὅτι αἱ βιομηχανικῶς ἀσθενέστεραι εὐρωπαϊκαὶ χώραι ἔχουν ἡλατιωμένας δυνατότητας, ὅπως ἐπωφεληθῶσι τῆς κατὰ τοιοῦτον τρόπον διοχετεύσεως τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, διὰ τοῦ ὑποβληθέντος πρὸς τὸν Ο.Ε.Ο.Σ. προγράμματος, ἐξητήθη διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1952-53 ἐνίσχυσις ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας διὰ ποσὸν δολλ. 168 ἑκατομμ. ἔναντι ποσοῦ δολλ. 225 ἑκατομμ. αἰτηθέντος τὸ 1951-52.

Ἐναντι τοῦ αἰτηθέντος ὡς ἄνω ποσοῦ συμφωνήθη μετὰ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς ἡ ἐφαρμογὴ προγράμματος, κατὰ τὸ ὅποιον τὸ ποσοῦ τῆς βοήθειας θέλει προσωρινῶς κυμανθῆ μεταξὺ 80-88,8 ἑκατομμ. δολλαρίων. Πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου τῆς βοήθειας, ἦτις θέλει χρησιμοποιηθῆ διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτιθεμένους σκοποὺς, εἰς τὴν Ἑλλάδα χορηγεῖται ὡς καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, καθαρῶς στρατιωτικὴ βοήθεια ὑπὸ τὴν μορφήν ἀποστολῆς στρατιωτικοῦ ὑλικοῦ καὶ ἐφοδίων.

Τὸ Ἴσοζύγιον Πληρωμῶν

Ἡ προβλεπόμενη διαμόρφωσις τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν διὰ τὸ ἔτος 1952-53, κατὰ τὰ κύρια αὐτοῦ στοιχεῖα, ἐπὶ τῆ βάσει ποσοῦ βοήθειας δολλ. 88,8 ἑκατομμ., ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἐξωτερικὰ πληρωμαὶ	(ἑκατ. δολλ.)
Δι' εἰσαγωγὰς καταναλωτικῶν ἀγαθῶν	259,1
Δι' εἰσαγωγὰς κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν	35,8
Διὰ λοιπὰς πληρωμὰς	30,4 325,3

Π ό ρ ο ι

Πόροι ἐξ ἐξαγωγῶν	125,7
Λοιπὸι πόροι	86,3 212
Ἑλλειμμα	113,3
Καλυπτόμενον διὰ :	
Τῆς βοήθειας	88,8
Τῶν ἐπανορθώσεων	24,5
	113,3

Συμφώνως πρὸς τοὺς παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς

Ἑλλάδος λογαριασμοῦς, τὸ σύνολον τοῦ εἰς δραχμάς προϊόντος ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ἀπ' ἧς ἤρξατο παρεχομένη αὕτη μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1952, ἀνῆλθον εἰς δρχ. 10.775 δισεκ. Προσθετένης εἰς τὸ ποσοῦν τοῦτο καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰσαχθέντων κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν, τὸ γενικὸν σύνολον τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἀνέρχεται τὴν 31-12-1952 εἰς δρχ. 13.106 δισεκατ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον διετέθησαν ἐκ τῶν εἰσπραχθεῖσων δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας

	εἰς δισεκ.
α) Διὰ δαπάνας ἀνασυγκροτήσεως τοῦ κρατικοῦ τοιμέως δρχ.	3.148
β) Διὰ δάνεια ἀνασυγκροτήσεως πρὸς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις δρχ.	558
γ) Διὰ τὸν προϋπολογισμὸν	1.300
δ) Διὰ τὸν λογισμὸν δαπανῶν διοικήσεως τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς (β οιο τοῦ συνόλου τῆς βοήθειας)	654
	5.660

Ἐπιπλέον πρὸς τὸν συνολικὸν ἀριθμὸν 5.660 δισεκ., παραμένει δὲ ἀδιάθετον ὑπόλοιπον ἐκ δρχ. 5.115 δισεκ., προριζομένου κατὰ μέγα μέρος διὰ τὴν κάλυψιν τοῦ ἀνολίγματος τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐτησίων προϋπολογισμῶν, δεδομένου ὅτι ἀπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους 1950-51 μέχρι τέλους τοῦ 1952 οὐδὲν ποσοῦν ἐκ τῶν δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας διετέθη πρὸς συμφισμῶν τῶν πρὸς τὸ δημόσιον γενομένων ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καταβολῶν.

Ἐξετάζοντες βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων τὰ διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν διατεθέντα ἐκ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ποσὰ δραχμῶν, τὸσον τοῦ κρατικοῦ ὅσον καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ τομέως, διαπιστοῦμεν τὴν σοβαρὰν μείωσιν αὐτῶν κατὰ τὸ πλήρες οἰκονομικὸν ἔτος 1951-52 κατὰ τὸ ἀρξάμενον οἰκονομικὸν ἔτος 1952-53 ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀμέσως προηγηθὲν ἔτος 1950-51. Πράγματι, ἐπὶ σύνολοις εἰς δραχμάς δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως τοῦ 1950-51, ἀνελήσθησαν εἰς δρχ. 1.470 δισεκ. ἐξεδόθησαν τῷ 1951-52 μόνον δρχ. 591 δισεκ., ἦτοι 40,2 οιο. Κατὰ τὸ ἀ' ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους 1952-53 ἐξεδόθησαν δι' ἀνασυγκροτήσιν δρχ. 175 δισεκ., ἄτινες ἀντιπροσώπευον τὰ 56 οιο τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως τοῦ ἀντιστοίχου ἐξαμήνου τοῦ ἀμέσως προηγηθέντος οἰκονομικοῦ ἔτους 1951-52.

Ἡ μεγαλύτερα μείωσις ἀφορᾷ εἰς τὰ διατεθέντα ποσὰ διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τοῦ τομέως

της ιδιωτικής οικονομίας, τὰ ὅποια περιορίσθησαν ἀπὸ δρχ. 335 δισεκ. τοῦ 1950—51 εἰς δρχ. 53 δισεκ. τῷ 1951—52, ἤτοι εἰς τὸ 1/6 περίπου. Κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος οικονομικοῦ ἔτους ἡ κατηγορία αὕτη δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως ἀνατέλλεται τελείως.

Μικροτέρα εἶναι ἡ μείωσις τῶν δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως τοῦ κρατικοῦ τομέως, αἱ ὅποια μεταξὺ 1950—51 καὶ 1951—52 περιορίσθησαν ἀπὸ δρχ. 1.135 δισεκ. εἰς δρχ. 538 δισεκ., ἤτοι εἰς ποσοστὸν κατώτερον τοῦ 1/2. Κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ τρέχοντος οικονομικοῦ ἔτους αἱ ἐκ δρχ. 175 δισεκ. δαπάναι ἀνασυγκροτήσεως ἀφορῶν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν κρατικὸν τομέα καὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὰ 61,4 οὗο τῶν δαπανῶν τῆς ἀντιστοίχου περιόδου τοῦ 1951—52 καὶ τὰ 31,5 οὗο τῆς περιόδου τοῦ 1950—51.

Ὅσον ἀφορᾷ ἤδη εἰς τὰ εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα διὰ τὴν εἰσαγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἀνασυγκροτήσεως διατιθέμενα ποσά, δέον νὰ παρατηρηθῇ, ὅτι αἱ πραγματοποιηθεῖσαι σχετικαὶ πληρωμαὶ ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1951—52 εἰς δολλ. 39,6 ἑκατομ. Ἐναντι δολλ. 82,3 τοῦ 1950—51, ἤτοι εἰς 48 οὗο τούτου.

Διὰ τὸ τρέχον οικονομικὸν ἔτος 1952—53 δέον νὰ παρατηρηθῇ πρωτίστως, ὅτι τὸ δι' εἰσαγωγὴν κεφαλαιουχικῶν ἀγαθῶν ἀνασυγκροτήσεως προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχικοῦ κυβερνητικοῦ προγράμματος τοῦ ἔτους 1952—53 ποσὸν ἐκ δολλ. 85,1 ἑκατομ. ἐξ ὧν δολλ. 45,7 ἑκατομ. τοῦ κρατικοῦ τομέως περιορίσθη διὰ τῆς προσωρινῆς συμφωνίας περὶ παροχῆς βοηθείας εἰς δολλ. 44,1 ἑκατομ., ἐξ ὧν δολλάρια 30,4 ἑκατ. τοῦ κρατικοῦ τομέως. Ἐκ τοῦ τελευταίου δὲ τούτου ποσοῦ τοῦ κρατικοῦ τομέως εἶχον διατεθῆ κατὰ τὸ α' ἐξάμηνον τοῦ 1952—53 δολλ. 10,4 ἑκατομ. Δέον ὅμως νὰ προστεθῇ, ὅτι ἡ ἀπορρόφησις τοῦ ἀδιαθέτου ὑπολοίπου θὰ εἶναι ταχεῖα κατὰ τὸ διανυόμενον β' ἐξάμηνον, καθόσον ἔχει γενικῶς διαπιστωθῆ ἐκ τῆς πείρας τῶν παρελθόντων ἐτῶν, ὅτι ὁ ρυθμὸς τῶν εἰς ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα δαπανῶν ἀνασυγκροτήσεως ἐντείνεται κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον ἐκάστου οικονομικοῦ ἔτους.

Κυκλοφορία — Τιμαὶ

Ἡ κυκλοφορία τραπεζογραμματίων παρουσιάζει κατὰ τὸ 1952 αὐξησιν ἐκ δρχ. 277,4 δισεκ. ἔναντι αὐξήσεως δρχ. 311 δισεκ. τοῦ 1951. Εἰς ποσοστιαίας σχέσεις ἡ αὐξήσις αὕτη ἀνέρχεται διὰ τὸ 1952 εἰς 12,6 οὗο ἔναντι ποσοστοῦ αὐξήσεως 16,5 οὗο τοῦ ἔτους 1951.

Οἱ τιμάρθιμοι ἐξ ἄλλου, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀνιούσαν ἐξέλιξιν τοῦ ἔτους 1951, καθὼς καὶ ὅλων τῶν προηθέντων ἐτῶν, παρουσιάζουσι κατὰ τὸ 1952 ἰκανοποιητικὴν σταθερότητα. Ὁ τιμάρθιμος κόστους ζωῆς σημειοῖ ἀσήμαντον μεταβολήν, +0,6 οὗο, ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 9,7 οὗο τοῦ 1951, ὁ δὲ τιμάρθιμος χονδρικῆς πωλήσεως σημειοῖ πτώσιν κατὰ 1,9 οὗο ἔναντι αὐξήσεως κατὰ 10,6 οὗο τοῦ ἔτους 1951.

Ταυτοχρόνως ὅμως προκύπτει, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ τελικῶς διαμορφούμενα ἐπίπεδα τῶν τιμαρθίμων, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ὄχι μόνον οὐδεμίαν ἐπιφέρει πληθωρικὴν ἐπί τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν ἐπίδρασιν διαρκούντος τοῦ 1952, ἀλλ' ἀντιθέτως ἀσκεῖ ἐκδηλον σταθεροποιητικὴν ἐπίδρασιν. Βεβαίως ἐπιβεβλημένα αὐξήσεις τῆς κυκλοφορίας τραπεζογραμματίων ἔλαβον χώραν, ἰδίως κατὰ τὸ δεύτερον ἐξάμηνον, διὰ τὴν συγκέντρωσιν γεωργικῶν προϊόντων, δι' ὕπεραγοράς συναλλαγμάτων καὶ διὰ τὰς συνῆεις ἐποχιακᾶς ἀνάγκας τοῦ τέλους τοῦ ἔτους. Ἡ κυκλοφοριακὴ ὅμως αὕτη διεύρυνσις ἀπεδείχθη ὄχι μόνον ἀκίνδυνος ἀλλὰ καὶ ἐξυπηρετικὴ τῶν τρεχουσῶν συναλλαγῶν, δεδομένου ὅντος ὅτι διὰ τῆς ἀσκηθείσης πιστωτικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς ρυθμίσεως ὑπὸ τῆς καθόλου νομισματικῆς πολιτικῆς καὶ τῶν λοιπῶν παραγόντων μεταβολῶν τὰς κυκλοφορίας, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἤδη λόγος ἀνωτέρω, ἡ νομισματικὴ κυκλοφορία εἶχε περιορισθῆ ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐξαμήνου τοῦ ἔτους εἰς τὰ κατώτατα δυνατὰ ὄρια.

Πιστώσεις

Τὰ ὄρια χρηματοδοτήσεως τῆς οικονομίας καθὼς καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ πιστωτικοῦ τομέως ληφθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ παρελθόντος ἔτους μέτρα ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὰς ἐκτεθείσας ἀνωτέρω γενικὰς κατευθύνσεις καὶ σκοποὺς τῆς νομισματικῆς καὶ πιστωτικῆς πολιτικῆς.

Ἡ διάθεσις τῶν ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου ἰδίως πηγαζόντων κεφαλαίων πιστοδοτήσεως ἀπετέλεσε τὸν ἀξονα ὅλων τῶν ρυθμιστικῶν ἐνεργειῶν καὶ ἐπεμβάσεων τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, δεδομένου ὄντος ὅτι ὁ παράγον οὗτος ἐπηρεάζει ἰσχυρῶς τὸ μέγεθος τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς βαρύντατα ὑπῆρξαν αἱ καθήκοντα καὶ λεπτότατον τὸ ἔργον τοῦ ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος καὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς πιστωτικῆς τοῦ ἐκδοτικοῦ Ἰδρύματος καὶ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς, καθόσον διὰ ταύτης ἐπεδιώκετο ταυτοχρόνως ἡ διαρκὴς προαγωγή τοῦ συνόλου τῆς πιστοδοτήσεως πρὸς τὸ ἀνώτατον κυκλοφοριακὸν ὄριον, ὅπερ ἐκάστοτε ἐκρίνετο ἀφ' ἐνὸς διασφαλιστικῶν τῆς νομισματικῆς σταθερότητος, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐπιβαλλόμενον ἐκ τῆς ἀκριβοῦς σταθμίσεως τῶν πραγματικῶν καὶ οὐσιαστικῶν πιστωτικῶν ἀναγκῶν τῆς παραγωγικῆς δράσεως.

Ὁφείλομεν κατὰ τὸ σημεῖον τοῦτο νὰ τονίσωμεν, ὅτι τόσοσιν αἱ γενικώτερον διαμορφούμεναι συνθήκαι παραγωγικῆς δραστηριότητος, αἵτινες διὰ τινὰς κλάδους τῆς βιομηχανικῆς ἰδίως παραγωγῆς παρουσίασαν τάσεις κάμψεως τῆς παραγωγῆς μετ' ἀντιστοίχου μειώσεως τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν καὶ τῆς ζητήσεως ἀγαθῶν, ὅσων καὶ αἱ ἐκ τοῦ νομισματικοῦ παρόντος

ιθήμεναι προϋποθέσεις νομισματικής σταθερότητας, διέγραφον κατ' ανάγκην τὴν συστολὴν τῶν ὁρίων χρηματοδοτήσεως, κατὰ τρόπον ὅστε ἡ ἄσκησις τῆς πιστωτικῆς πολιτικῆς νὰ μὴ ἀποβαίνει παράγων συμβάλλον εἰς πληθωρικὰς πιέσεις, χωρὶς ὅμως ταυτοχρόνως νὰ ἐπέρχονται δυσμενεῖς ἀνυπληθωρικαὶ ἐκδηλώσεις.

Ἐπὶ τὰς ἐκτεθεικτάς ἀνωτέρω προϋποθέσεις καὶ συνθήκας αἵτινες διεμορφώθησαν κατὰ τὸ παρελθόν, ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ἐξεδηλώθη ἐν τῇ πράξει διὰ μέτρων καὶ ἐνεργειῶν ἀποβλεπουσῶν γενικώτερον καὶ ἐν συνόψει εἰς τὴν τήρησιν τῶν κάτωθι γενικῶν κατευθύνσεων :

α) Εἰς τὴν πιστοδοτήσιν τῆς οἰκονομίας ἐκ τῶν διαθέσιμων τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν εἰς ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλύτερον βαθμὸν, πρὸς μείωσιν οὕτω τῶν ἐπὶ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου πιέσεων.

β) Εἰς τὴν πιστωτικὴν ἐνίσχυσιν κατὰ κύριον λόγον τῶν κλάδων παραγωγῆς ἢ ἐμπορίου βασιτικῆς διὰ τὴν οἰκονομίαν ἡμῶν προϊόντων.

γ) Εἰς τὴν μεταβολὴν τῆς τεχνικῆς καὶ τοῦ συστήματος τραπεζικῆς χρηματοδοτήσεως διὰ τῆς καθιερώσεως τοῦ ἐμπορικοῦ γραμματίου ὡς κυρίου ὄργανου τῆς παροχῆς πιστώσεως τόσον ἐκ μέρους τοῦ ἐκδοτικοῦ ἰδρύματος ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῶν ἐμπορικῶν τραπεζῶν.

δ) Εἰς τὴν ἐπιδιώξιν τῆς ταχυτέρας δυνατῆς ρευστοποιήσεως τραπεζικῶν πιστώσεων, ἰδίᾳ πρὸς τὴν βιομηχανίαν, τῶν ὁποίων ἡ ἔγκαιρος ἐξόφλησις εὐρίσκειτο ἐν καθυστερήσει.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δεδομένων τούτων, δύναται νὰ διατυπωθῶν αἱ κάτωθι παρατηρήσεις :

1. Ἡ συνολικὴ πρὸς τὴν οἰκονομίαν πιστοδοτικὴ ἀνήρχετο τὴν 31ην Δεκεμβρίου 1952 εἰς δρχ. 5.425 δισεκ. ἔναντι δρχ. 5 612 δισεκ. τῆς 31ης Δεκεμβρίου 1951. Διαπιστοῦται ὅθεν μείωσις τοῦ συνόλου τῶν πιστώσεων κατὰ δρχ. 184 δισεκ., ἤτοι κατὰ ποσοστὸν 3,3 ο/ο.

2. Ἡ μείωσις τῶν πιστώσεων ἀφορᾷ κυρίως εἰς τοὺς κλάδους ἐμπορίου ἐν γένει καὶ βιομηχανίας, αἱ πρὸς τοὺς ὁποίους χορηγήσεις παρουσιάζουν ἐντὸς τοῦ λήξαντος ἔτους μείωσιν συνολικῶς ἐκ δρχ 472 δισεκ.

Σημειοῦται ὅτι ἡ μείωσις τῶν πρὸς τὴν βιομηχανίαν πιστώσεων ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς ἀνάκλησιν χορηγήσεων ἀπὸ τῶν κλάδων κλωστοϋφαντουργίας, ἐκ δὲ τοῦ ἐμπορίου μεγαλύτερα μείωσις διαπιστοῦται εἰς τὰς πιστώσεις πρὸς τὸ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον. Μείωσις ἐπίσης ἐκ δρχ. 58 δισεκ διαπιστοῦται εἰς τὰς πιστώσεις πρὸς τὸ καπνεμπόριον, αὕτη ὅμως ὀφείλεται εἰς τὴν ρευστοποιήσιν ὀφειλῶν ἐπελθούσων κατόπιν αὐξήσεως τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1952.

3. Ἡ πιστωτικὴ πολιτικὴ ὑπῆρξε διάφορος προκειμένου περὶ τῆς ἐνίσχυνσεως τοῦ γεωργικοῦ τομέως. Αἱ χορηγήσεις ἀγροτικῆς πίστεως, αἵτινες κυρίως ἐκ τοῦ ἐκδοτικοῦ προνομίου διενεργοῦνται μέσῳ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, αὐξάνονται κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κατὰ δρχ. 186 δισεκ. Ἡ αὐξήσις αὕτη δικαιολογεῖται ἐκ τῆς διευθύνσεως τοῦ καλλιερητικοῦ προγράμματος, ἀποβλέποντος εἰς τὴν ὁλον ἐπιμελῆσαν ἐνίσχυσιν τοῦ βασικοῦ τούτου τομέως τῆς παραγωγικῆς δράσεως πρὸς ἐπίτευξιν ἀνωτέρας ἀποδόσεως εἰς τὴν παραγωγὴν βασικῶν προϊόντων γεωργικῆς προελεύσεως.

4. Κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος, συνεχίσθη ἐπίσης ἡ ἐνίσχυσις τῆς κτηματικῆς πίστεως, ἡ πρὸς τὴν ὁποίαν αὐξήσις τῶν πιστώσεων ἀνέρχεται εἰς δρχ. 49 δισεκ. Σημειοῦται ὅτι πλὴν τῆς ἐξυπηρέτησεως στεγαστικῶν σκοπῶν ἐνίσχυνθησαν διὰ τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν πιστώσεων καὶ οὐκοινωνιακαὶ ἐπιχειρήσεις.

5. Αἱ πρὸς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον ἐν γένει, πλὴν τοῦ καπνεμπορίου, ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος χορηγήσεις, ἀνῆρχοντο τὴν 31-12-52 εἰς δρχ. 222 δισεκ. ἔναντι δρχ. 270 δισεκ. τῆς 31-12-51, ἤτοι ἐμειώθησαν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος κατὰ δρχ. 48 δισεκ. (—18 ο/ο περίπου). Ἀντιθέτως σημειοῦται αὐξήσις τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος πρὸς τοὺς ὁργανισμοὺς ΑΣΟ καὶ ΚΣΟΣ διὰ συγκέντρωσιν καὶ ἐξαγωγῆν σταφίδος, πιστοδοτήσις δηλαδὴ μὴ ἀμέσως ὑπαγομένης εἰς τὴν ἀσκηθεῖσαν πολιτικὴν πιστωτικὴν περιορισμοῦ. Οὕτω τὸ σύνολον τῶν ἀπ' εὐθείας χορηγήσεων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος δι' ἑλάττους κατηγορίας πιστώσεων ἀνῆρχετο τὴν 31-12-52 εἰς δρχ 774 δισεκ. ἔναντι δρχ. 760 δισεκ. τῆς 31-12-51.

6. Αἱ παρὰ Τραπεζίας καταθέσεις παρουσιάζουν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος αὐξήσιν ἐκ δρχ. 76 δισεκ., μικροτέραν δηλαδὴ ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς αὐξήσεις τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Αὕτη προσέρχεται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν ἰδιωτικῶν καταθέσεων ἀνελεύσεως εἰς δρχ. 140 δισεκ. ἔναντι μείωσεως τῶν καταθέσεων τῶν Ν.Π.Α.Α., ὀφειλομένης μεταξὺ ἄλλων λόγων καὶ εἰς διενεργηθείσας

κατά τὸ λήξαν ἔτος τοποθετήσεις τῶν διαθεσίμων αὐτῶν εἰς μεγαλύτεραν κλίμακα εἰς ἐτέρας πενδύσεις ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προηγουμένα ἔτη. Ἄφ' ἐτέρου ἡ ἀποταμιευτικὴ ἐνέργεια εἶναι πιθανώτατον ὅτι κατὰ τὸ λήξαν ἔτος περιορίσθη εἰς χαμηλότερον κατὰ τι, ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἐπίπεδον, λόγω γενικωτέρας μειώσεως τῶν ἐπενδύσεων κοί τῶν δημιουργουμένων ἐκ τούτων εἰσοδημάτων.

Ἡ παρατηρηθεῖσα μικροτέρα αὔξησις τῶν καταθέσεων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ὑπαγορεύει τὴν ἀνάγκην λήψεως μέτρων ἐνισχύσεως τῆς ὑπὸ μορφὴν τραπεζικῶν καταθέσεων ἀποταμιευτικῆς ἐνεργείας. Ἡ συγκέντρωσις νέας ἀποταμιεύσεως εἰς τὰς τραπεζὰς ἀποτελεῖ οὐσιωδέστατον πα ράγοντα πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ πιστωτικοῦ προβλήματος τῆς οἰκονομίας.

Πιστώσεις πρὸς τὸ Δημόσιον

Ἐξετάζοντες ἤδη τοὺς παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος λογαριασμοὺς τοῦ Δημοσίου, τοὺς δεικνύοντας τὴν ἔκτασιν εἰς ἣν διὰ καταβολῶν τῇ Τραπεζῇ συμπληροῦνται αἱ ταμειακαὶ ἀνάγκαι τοῦ Κράτους, διαπιστοῦμεν, ὅτι τὸ μὲν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συγκεντρώσεως Ἐσόδων καὶ Πληρωμῶν» ἀνέρχεται κατὰ τὴν 31-12-52 εἰς δρχ. 3.229 δισεκατ. ἔναντι δρχ. 2.650,4 δισεκατ. τῆς 31-12-51, ἥτοι παρουσιάζει ἀξίησιν ἐκ δρχ. 578,6 δισεκατ., τὸ δὲ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συγκεντρώσεως Πληρωμῶν καὶ Εἰσπραξέων ἐξ Ἐφοδιῶν» ἀνέρχεται τὴν 31-12-52 εἰς δρχ. 2.001,8 δισεκατ. ἔναντι δρχ. 1.760 δισεκατ. τῆς 31-12-51, ἥτοι παρουσιάζει ἀξίησιν ἐκ δρχ. 421,8 δισεκατ.

Τὰ ἐλλείμματα ὅτινα κατέλιπεν ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς καθ' ὅλα τὰ τελευταῖα ἔτη ὄς καὶ ἡ ἄλλη δραστηριότης τοῦ Δημοσίου Ταμεῖου (δάνεια καὶ προκαταβολαὶ πρὸς τρίτους ἢ καὶ προκαταβολαὶ διὰ λογαριασμῶν μελλόντων προϋπολογισμῶν) ὑπῆρξαν ἡ αἰτία τῶν προκαταβολῶν τούτων τῆς Τραπεζῆς πρὸς τὸ Δημόσιον.

Ἀπὸ καθαρῶς νομισματικῆς πλευρᾶς, τὰ ἐλλείμματα ταῦτα τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν διόγκωσις τῆς πρὸς τὴν Τράπεζαν ὀφειλῆς τοῦ Δημοσίου δὲν ἔσχον, ὡς εἰς προηγουμένης ἐκθέσεως ἡμῶν ἐτονισαμεν, ἐπικινδύνους συνεπείας, καθ' ὅσον ἐξουδετεροῦνται κυκλοφοριακῶς, ἀντικρούσιμα ὑπὸ τῶν δραχμῶν τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, αἵτινες παραμένουν εἰς πίστωσιν τοῦ οἴκειου λογαριασμοῦ παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, ἐλαττώμεν τὸ ἀνοιγμα τοῦ Δημοσίου καθ' ὃ ποσὸν διατίθενται πρὸς κάλυψιν ἐλλειμμάτων τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους. Ἐπὶ πλέον παρὰ τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος ὀφίσταται ὁ λογαριασμὸς ἐκ τῆς ὑπεραξίας τοῦ καλύμματος.

Ἀπὸ ἀπόψεως μεγαλύτερας διαγωγῆς εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Δημοσίου καὶ ἀπὸ ἀπόψεως παρακολούθησεως τῆς χρηματικῆς ἐξυπηρετήσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ κράτους διὰ τῶν παρὰ τῇ Τραπεζῇ λογαριασμῶν ὀφειλομένων νὰ τονίσωμεν, ὅτι ἐγένετο μεγάλη πρόοδος κατὰ τὸ 1952. Παρακολουθεῖται, ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ἐγγύτερον ἡ κίνησις τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Δημοσίου, εἰς τρόπον ὥστε ὁ λογαριασμὸς οὗτος νὰ περιλαβάνῃ ὅσον τὸ δυνατόν ἀποκλειστικῶς τὴν κίνησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ οὕτω τὰ ὑπὸ τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς καταρτιζόμενα μηνιαῖα προγράμματα «χρηματικῆς κατανομῆς» τῶν ἐκ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας ἐπιτρεπομένων ποσῶν χρηματοδοτήσεως τῆς οἰκονομίας καὶ τοῦ Δημοσίου, νὰ καλύπτουν ὡς πρὸς τὸν προϋπολογισμὸν τὰ ὑπ' αὐτοῦ προβλεφθέντα ποσά.

Ὁ κρατικὸς προϋπολογισμὸς τῆς τρεχούσης χρήσεως 1952—1953 κατηρτίσθη μὲ προοπτικὴν ἰσοσκελίσεως ἀνευ χρησιμοποίησεως δραχμῶν τῆς βοήθειας, καθὼς δὲ θέλομεν ἐκθέσει κατωτέρω, διὰ τῶν ληφθέντων μέτρων ἐνισχύσεως τοῦ θέλει ἀποτραπῆ τὸ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἀναφανῆν ἐλλείμμα καὶ ἡ δυσμενὴς ἐπίδρασις ἐπὶ τῆς νομισματικῆς κυκλοφορίας, ἥτις θὰ ἤδύνατο νὰ προκύψῃ ἐξ αὐτοῦ.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην τῆς ἐξισορροπήσεως τῶν ἐσόδων καὶ δαπανῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ καὶ τῆς ἐξαλείψεως οὕτω οἰωνδῆποτε ἐλλειμμάτων, ὧν ἡ κάλυψις θὰ ὄφειλε νὰ πραγματοποιηθῆ εἴτε διὰ τῶν δραχμῶν τῆς βοήθειας εἴτε δι' ἐκδόσεως τραπεζογραμματίων, μέγιστα πράγματι καταβάλλονται προσπάθειαι.

Τὸ σύνολον τῶν ἐσόδων τῆς χρήσεως τοῦ ἄρχικῶς κατατεθέντος προϋπολογισμοῦ 1952—53 ἐξ ἑλληνικῶν καὶ ξένων πηγῶν προεβλέπετο νὰ ἐνέλθῃ εἰς δρχ. 7.893 δισεκατ. ἔναντι προβλέψεως συνόλου δαπανῶν δρχ. 8.291 δισεκατ. Τὸ ἐλλεῖμμα ἢ ἐκαλύπτετο διὰ τῶν λεγομένων ἀδιαθέτων πιστώσεων, διὰ τῆς μὴ πραγματοποιήσεως δηλαδή ἐκ τῶν πιστώσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ ποσοστὸ αὐτῶν, ὅπερ ἐξ αὐτῆς τῆς διαρθρώσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ παραμένει ἀδιαθέτον. Εἰς τὰ ἀνωτέρω ποσὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ περιελήφθησαν ὑπὸ ἰδίαν κατηγορίαν αἱ δαπάναι τῆς ἀνασυγκροτήσεως ἐκ δρχ. 1.311 δισεκατ. ἀντικρουόμεναι ἐξ ἐσόδου ἀπὸ τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειαν κατὰ δρχ. 1.111 δισεκατ., καὶ κατὰ δρχ. 200 δισεκατ. ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἐπαπορθεῶν.

Αἱ δαπάναι ἀμύνης ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι βαρῦνται, ἀπορροφῶσαι τὰ 49 ο/ο τῶν ἐξ ἑλληνικῶν πηγῶν ἐσόδων καὶ τὰ 37 ο/ο τοῦ συνόλου τῶν ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐξ ἑλληνικῶν καὶ ξένων πηγῶν. Ἐκ τῶν σχέσεων τούτων καθίσταται προφανές ὅτι τὸ ποσὸν τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν προβλεπόμενον νὰ ἐνέλθῃ εἰς δρχ. 2.924 δισεκατ., χωρὶς νὰ συνηπολογίζετῃ ἡ ἐπιβάρυνσις ἐκ τῶν στρατιωτικῶν καὶ πολεμικῶν συντάξεων, εἶναι ἀνώτερον κατὰ δραχμὰς 409 δισεκατ. ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους 1951—52 καὶ βαστάζεται κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, οὐτινος ἡ εἰσφορὰ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης εἰς τὴν κοινὴν ἀμυντικὴν προσπάθειαν ἀποβαίνει ἀνωτέρα τῆς εἰσφορᾶς ἄλλων πλουσιωτέρων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν.

Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἠδημένων δαπανῶν τοῦ ἑλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ, καθ' ἐξοχὴν ἔνεκα

των δαπανών άμόνης, νέαι έπιβαρόνεις προσετέθησαν έπί του έθνικού εισοδήματος της χώρας. Το σύνολο της φορολογικής έπιβαρόνσεως περιλαμβανομένων των όπέρ τρίτων φόρων και λοιπών εισφορών, υπολογίζεται ότι άνέρχεται εις ποσοστόν 25 οιο περίπου έπί του καθαρού έθνικού εισοδήματος της χώρας.

Η συνεχής κατά τά τελευταία έτη άπορόφησης του 14 περίπου του έθνικού εισοδήματος από τας ανάγκας του κρατικού προϋπολογισμού διά χώραν με περιορισμένους έθνικούς πόρους, κατοτέρος κατά κάτωκον έν συγκρίσει πρός τας λοιπάς ευρωπαϊκάς χώρας, άποτελεί κατάστασιν τῷ δυτι δημοοιονομικῶς βαρυστάτην διά τά όρια της φορολογικής άντοχής του έλληνικού πληθυσμοο.

Η Έλλάς, έχουσα νά άντιμετώπιση ταυτοχρόνως περισσότερους έπιτακτικούς σκοπούς, μεταξυ των όποιων ή διατήρησις έπαρκούς στρατιωτικής δυνάμεως και ή συμπλήρωσις του έργου της άνασυγκροτήσεως, χρήξει όπών ποτε άλλοτε της άπαραίτητου οικονομικής ένισχύσεως, ίνα μή υπό τό βάρος τιοιάτης έκτάσεως δαπανών ή οικονομία της καμψή.

Συναλλαγματική πολιτική

Θά έξετάσωμεν ήδη την συναλλαγματικήν θέσιν της χώρας και την διαμόρφωσιν του ίσοζυγίου πληρωμών :

Απλή θεώρησις των στοιχείων του ίσοζυγίου πληρωμών της χώρας κατά τό διαρρευσαν έτος παρέχει εικόνα περί της έπελθούσης έξελίξεως αούτου, ήτις δύνανται νά χαρακτηρισθῆ ώς ενοοική. Πλην βαθύτερα διερεύνουσι των στοιχείων τούτων και της όλης καταστάσεως της οικονομίας από ελασγώως διενεργουμένων και διενεργηθέν έξωτερικών πληρωμών θά διεπιστώσαν ότι τά προούάρχοντα σοβαρά προβλήματα ήμβλύθησαν μέν άλλα δέν ειχον πάσει όφιστάμενα.

Πράγματι, κατά τό λήσαν έτος τό έλλειμμα του έμπορικού ίσοζυγίου περιορίζεται εις δολλ. 168,3 έκατομ. Έναντι έλλείμματος του παρελθόντος έτους άνελθόντος εις δολλ. 333 έκατομ. και άνάλόγου μεγέθους έλλειμμάτων των προγενεστέρων έτών. Αναλυτικῶς έξεταζομένη ή μείωσις αούτη του έλλείμματος του έμπορικού ίσοζυγίου άντιπροσωπεύει κατά κύριον μέν λόγον μείωσιν των εισαγώνων περιορισθειδών από δολλ. 431,6 έκατομ. τό 1951 εις δολλ. 274,7 έκατομ. τό 1952, ήτοι μείωσιν κατά δολλ. 156,9 έκατομ., εις πολῶ δέ μικροτέραν κλίμακα αύξησιν των έξαγώνων άνελθουσών εις δολλ. 115 έκατομ. Έναντι δολλ. 102,3 έκατομ. του 1951, αύξηθειδών έπομένως κατά δολλ. 12,7 έκατομ. Η άπότομος αούτη πτώσις του διατεθέντος κατά τό 1952 δι' εισαγώγας ποσοδ συναλλάγματος, έξ ής και ή διαπιστομένη μείωσις του άνοήγματος του έμπορικού ίσοζυγίου, άφορά τόσοσ εις τά κεφαλιουοικά όσοσ και εις τά καταναλωτικά άγαθά.

Δέν δύνανται βεβαίως νά άμφισβητηθῆ, ότι ή βαθμιαία συμπίεσις των εισαγώνων έπί σκοπῶ μείωσεως της τεραστίας έλλειμματικότητος του έμπορικού ίσοζυγίου και ώς εκ τούτου και του ίσοζυγίου των πληρωμών, περιελαμβάνετο πάντοτε εις τας επιδιώξεις της συναλλαγματικής πολιτικής. Θά έπρεπεν έπίσης νά σημειώσωμεν τό γεγονός ότι μέχρι βαθμοδ τινος ή έπελθούσα αούτη συμπίεσις των εισαγώνων άντικατοπτρίζει κά' ένός βελτίωσιν των συνθηκών ικανοποιήσεως των έσωτερικών άναγκών εκ της έθνικής παραγώγης και άφ' έτέρου την κάμψιν των διεθνών τιμών έπιτρέπουσαν διάθεσιν μικροτέρων ποσών συναλλάγματος διά τόν ατόν όγκον άγαθών. Αμφοτέρο όμως οί λόγοι οδοτι έν τινι μόνον μέτρῳ αίτιολογοοι την σημειωθείσαν πτώσιν των εισαγώνων.

Ο οδοισακτικός παράγων εις έν δέον νά άποδοθῆ, κατά μέγα ποσοστόν, ή έπελθούσα μείωσις των εισαγώνων είναι ο περιορισμόσ της Αμερικανικής βοήθειας, όστις έπέβαλε εις την συναλλαγματικήν πολιτικήν την προσαρμογήν των διατεθειμένων δι' έξωτερικάς πληρωμάς, κυρίως δέ δι' εισαγώγας, ποσών συναλλάγματος πρός τό μέγεθος των διαθεσίμων συναλλαγματικών πόρων.

Έκ των άνωτέρω καθίσταται προφανές, ότι κατά τό παρελθόν έτος έν μέρει μόνον εδρικόμθα ένόπιον φαινομένου βαθμιαίας και φυσιολογικής έξελίξεως πρός συναλλαγματικήν έξισορρόπηση και έξάλειψιν του άνοήγματος του έμπορικού ίσοζυγίου και του ίσοζυγίου πληρωμών, ήτις έπέρχειται διά της ένεργείας άμφοτέρων των βασικών παραγόντων της τε ήλαδη άναπτίξεως των ένεργητικών συναλλαγματικών πόρων και της έλλόγου συμπίεσεως των εισαγώνων.

Τιοαούτη έξελίξις δέν θά άπετέλει παράγοντα πλήρως ένισυχτικών της οικονομικής ίσορροπίας της χώρας. Ο κανονικός ένεφοδιοσμοδ της έλληνικής οικονομίας διά συνεχούς ρεοματατος εισαγώνων άπαραίτητων έμπορευμάτων, οδδόλων παραγομένων ή οοχι έπαρκούς παραγομένων έν τῷ χώρῳ, άποτελεί οδοισώδη προούθησιν διατηρήσεως της οικονομικής και νομοματικής σταθερότητος. Αντιθέτως δέ ο περιορισμόσ των εισαγώνων πέραν των δικαιολογημένων όρων έγκυμονει κινδύνους έπανεφανίσεως στενοτήτων εις άγαθά, τας συσπειρας των όποιων έπανελημμένως ή έλληνική οικονομία έδοκίμασε κατά τό παρελθόν.

Δια την πραγματοποίησιν όμως εισαγώνων εις βαθμόν έπαρκῆ διά την άντιμετώπισιν των πραγματικών της έλληνικής οικονομίας άναγκών, εκτός βεβαίως της παροχής εις την χώραν βοηθείας, ήτις τελικῶς συμβάλει εις την κάλυψιν του δημιουργημένου κατά τας έξωτερικάς πληρωμάς άνοήγματος, είναι άπαραίτητος και ή αύξησις των ίδιων της οικονομίας πόρων εκ των πραγματοποιοιμένων έξαγώνων και των λοιπών άδῶλων ένεργητικών στοιχείων του ίσοζυγίου πληρωμών.

Οδοισώδης βελτίωσις διαπιστοοται κατά τό λήσαν έτος εις τόν παραγόντα των αδῶλων πόρων. Το σύνολο του άποκτηθέντος συναλλάγματος εκ της κατηγορίας τούτης, συμπεριλαμβανομένου και του έξ έιδιωτικών διαθεσίμων έν τῷ έξωτερικῶ ελορεδούσαντος ποσοδ συναλλάγματος, άνήλθε συνολικῶς εις δολλ. 84,1 έκατομ. Έναντι δολλ. 69 έκατ. του έτους 1951, ήτοι έπραγματοποίηθῆ άπόκτησις συναλλαγματικών πόρων άνωτέρων κατά δολλ. 15,1 έκατομ. Η βελτίωσις αούτη όφειλεται εις αύξησιν του ελορεδούσαντος ναυτιλιακού, τουριστικού και έξ ιδιωτικών διαθεσίμων συναλλάγματος. Οί λοιποί

πόροι μικροτέρας αξήσεως και γενικώς μεταβολάς παρουσιάζουν. Δύνανται επομένως να λεχθῆ, ὅτι οἱ συναλλαγματικοὶ πόροι κατευθύνονται νῦν διὰ τῆς νομίμου ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἐκδοτικὴν Τράπεζαν, ἐκλειπούσης σχεδὸν τῆρ συζητήσεως διὰ φυγαδεύσειν κεφαλαίων ἢ τῆς ἐξαγωγῆς συναλλάγματος διὰ τὴν εἰσαγωγὴν χρυσῶν λιρῶν πρὸς ἐπιτευξίν παρανόμων κερδῶν.

Διὰ τὸν παράγοντα τῶν ἐξαγωγῶν δέον νὰ παρατηρηθῆ, ὅτι ἐντός τοῦ λήξαντος ἔτους ἐσημειώθη βελτίωσις, ἐπιτευχθείσης αὐξήσεως ποσοτικῶς τῆς ἐξαγωγῆς βασικῶν προϊόντων ὡς ὁ καπνός, ἡ σουλτανίνα, αἱ ἐλαῖαι, τὰ σῦκα, ὁ βάμβαξ, τὰ μεταλλεύματα, ἐκ δὲ τῶν βιομηχανιῶν, τοῦ τσιμέντου καὶ τοῦ τερεβινθελαίου. Πρὸς τοῦτους, διὰ πρώτην φοράν ἡ Ἑλλάς ἐπραγματοποίησε κατὰ τὸ λήξαν ἔτος ἐξαγωγὴν ὀρούσης. Ἡ ποσοτικὸς λαβούσα χώραν ἀξήσεις τῶν ἐξαγωγῶν, ἀνέρχεται συνολικῶς καὶ κατ' ἀξίαν εἰς τὸ ἦδη μνημονευθὲν ποσὸν τῶν δολλ. 12,7 ἑκατομ. τὸ ὅποιον ἀντιπροσωπεύει σχεδὸν ἐν τῷ συνόλῳ ἀξήσεων τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς χώρας κλήρικῃ ἢ ἐξαγωγῶς δι' ἰδιωτικῶν ἀνταλλαγῶν. Ἡ ἐπιτευχθεῖσα βελτίωσις τῶν ἐξαγωγῶν, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα πλειστον ὄσων καταβληθεισῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος προσπαθειῶν.

Ἡ ἐξωτερικὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ διὰ τῆς συμβατικῆς ὁδοῦ, ἀφ' ἐνός διηνοίξει κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νέας ἀγορὰς τοποθετήσεως τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων, διὰ τῆς ὑπογραφῆς συμφωνιῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν καὶ πληρωμῶν μετὰ νέων χωρῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὰς τῶν καταλλήλων χειρισμῶν ἐπέτυχε καλύτεραν μεταξήσεις τῶν ἐξαγωγίμων ἑλληνικῶν προϊόντων ἀπὸ πλευρᾶς περιορισμῶν εἰσαγωγῆς τιθεμένων ὑπὸ τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, μεθ' ὧν συνδεόμεθα διὰ συμβάσεως κλήρικῃ. Ἀσφαλῶς δὲ εὐνοϊκὰ ὕπῃρξαν τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τῶν τριγωνικῶν λεγομένων ἰδιωτικῶν ἀνταλλαγῶν. Ἡ πιστωτικὴ ἐπίσης πολιτικὴ, παρά τὴν γενικωτέραν πολιτικὴν περιορισμῶν τῶν πιστώσεων, δὲν ἐδίωξε νὰ παρέχῃ, προκειμένου περὶ τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου, συνεχῶς τὰς ἀναγκαῖας πιστωτικὰς εἰς τὸν τομέα τοῦτον διευκολύνσεις.

Πρὸς τοῦτους, διὰ τῶν προσφάτων κυβερνητικῶν μέτρων, δι' ὧν σκοπεῖται ἡ μείωσις τῶν ἐξόδων ἐπιβαρύνσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων εἰς τὸ στάδιον τῆς παραγωγῆς, βελτιοῦνται αἱ λίαν δυσμενεῖς ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ κόστους προϋποθέσεις τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων.

Τὸ πρόβλημα οὐχ ἦτον τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν εἰς ἐπίπεδα δυνάμενα ἀποφασιστικῶς καὶ ὀριστικῶς νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀσφαλίζοντα τὴν ἐξισορρόπησην τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, παρά τὰς καταβληθείσας προσπάθειας καὶ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, ἐξηκολούθει νὰ παραμένει ὀξύ. Τὸ ὄψος τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ 1952, ἀνῆλθεν εἰς δολλ. 115 ἑκατομ. περίπου, ἦτοι εἰς τὸ ἀνώτερον σημεῖωθεν μεταπολεμικῶς ποσόν, οὐχὶ ὅμως ἐπαρκές ἵνα ὁμοί μετὰ τῶν ἄλλων ἐνεργητικῶν πόρων ἐπιφέρει τὴν ἐξισορρόπησην τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ὅθεν τῆς δημιουργίας τῶν καλύτερων προϋποθέσεων ἐξισορροπήσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, διὰ τῆς ἐπιλύσεως τοῦ θεμελιώδους τούτου προβλήματος τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῆς προσελκώσεως πόρων εἰς ἐξωτερικῶν συνάλλαγμα, ἐστράφη ἀκεραία ἡ προσοχὴ τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις διὰ τῶν ὅλων ἐσχάτως ληφθέντων μέτρων τῆς συναλλαγματικῆς προσαρμογῆς τῆς δραχμῆς, ἀποβλέπει εἰς τὴν ἀποφασιστικὴν τῶν προβλημάτων τούτων ἀντιμετώπισιν, ἥτις, ἐν πάσῃ περιπτώσει, σημαντικῶς θέλει στηριχθῆ καὶ ἐπὶ τῆς συνεχίσεως τῆς παροχῆς τῆς πολυτίμου ἀμερικανικῆς βοήθειας.

Οὐσιώδης μεταβολὴ ἐπέρχεται ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1953 εἰς τὴν τραπεζικὴν ὀργάνωσιν τῆς χώρας διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῶν τραπεζῶν Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ Τραπεζῆς Ἀθηνῶν ἢ συγχωνεύσει οὗτῃ ὑπῆρξεν ἀπόρροια τῆς ἐγκαινισασθείσης νέας πολιτικῆς πρὸς ἐξυγιανσίν τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τῆς χώρας, ἀποσκοπεῖ δὲ εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν αὐτοῦ ἐπὶ τῆ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς οικονομικότητος, ἥτις καλῶς ἐφαρμοζομένη καθιστᾷ ἐφικτὴν τὴν σημαντικὴν μείωσιν τῶν τραπεζικῶν δαπανῶν καὶ συνεπῶς καὶ τὴν μείωσιν τοῦ κόστους τοῦ τραπεζικοῦ χρήματος καὶ τοῦ τραπεζικοῦ ἐπιτοκίου.

Ἡ συγχωνεύσις τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν, ἥτις ἀπετέλει τὸ ἰοχυρότερον μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν πιστωτικὸν ἴδρυμα, μετὰ τοῦ μεγαλύτερου τραπεζικοῦ ἰδρύματος τῆς χώρας, τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, δημιουργεῖ νέον τραπεζικὸν ὀργανισμὸν μεγίστης οικονομικῆς δυνάμεως. ὁσῆτις ἡ δραστηριότης θέλει συμβάλλει εἰς εὐρύτερα ἢ πρότερον ὄρια εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων τῆς χώρας.

Τὸ Ἐκδοτικὸν Ἰδρυμα, εὐμενῶς προσβλέπει πρὸς τὴν ταιαυτὴν ἐξέλιξιν. Εἶναι ἀναμφισβήτητον, ὅτι τὸ συμφέρον τῆς ἐθνικῆς οικονομίας ἐπιβάλλει τὴν πολιτικὴν τῶν συγχωνεύσεων τῶν τραπεζῶν, καθ' ὅσον διὰ ταύτης ἀφ' ἐνός μὲν ἰοχυροποιεῖται καὶ ἐδρύνεται ἡ πίστις τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ λειτουργία τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος τῆς χώρας καθίσταται ὀλονὲν οικονομικωτέρη, ἐπιτυγχανομένης τοιοῦτοτρόπως τῆς ὑπὸ καλύτερους ὅρους ἐκπληρώσεως τῆς παραγωγικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς τῶν τραπεζικῶν ἰδρυμάτων.

Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου θεωροῦμεν ἐπανάγκες νὰ τονίσωμεν, ὅτι εἰς ἐκ τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τῆς τραπεζικῆς πίστεως, ἡ μεσοπρόθεσμος καὶ μακροπρόθεσμος βιομηχανικὴ πίστις, ἔχει ἀνάγκην πλήρους συστηματοποίησεως καὶ συνεπῶς ἐνδείκνυται ἡ ἀναδιοργάνωσις τοῦ τραπεζικοῦ συστήματος καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην.

Ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς δραχμῆς

Ἡ παρούσα Ἐκθεσις θὰ ἦτο ἀτέλης ἐάν δὲν ἐμνημονεύομεν ἕτερον κεφαλαιώδους σημασίας διὰ τὴν οικονομίαν γεγονός, λαβὸν χώραν ὅλων προσφάτως, τὴν ἀναπροσαρμογὴν τῆς συναλλαγματικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς, ἥτις βαθεῖαν θέλει ἀσκήσει ἐπίδρασιν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς οικονομίας μας. Τὴν ἐσπέραν τῆς 9ης Ἀπριλίου τοῦ τρέχοντος ἔτους, ἐξηγγέλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ

ανάπροσαρμογή της εξωτερικής αξίας της δραχμής, ήτις από δρχ. 15.000 κατά δολλάριον, καθορίζεται εις δρχ. 30.000 κατά δολλάριον αναλόγως δε καθορίζεται ή συναλλαγματική ισοτιμία της δραχμής προς τὰ λοιπά ξένα νομίσματα.

Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς συναλλαγματικῆς ἀναπροσαρμογῆς, ἐξεπήγασεν ἀπὸ τὴν ὑπερτάτην ἀνάγκην ἀντιμετωπίσεως κατὰ τρόπον ριζικόν τοῦ θεμελιώδους καὶ πολυσυνθέτου προβλήματος τῶν συναλλαγματικῶν σχέσεων τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας μετὰ τῶν ξένων οἰκονομιῶν, πρὸς τὸ ὅποιον ἀρρήκτως συσφαιίνεται τὸ ὅλον οἰκονομικὸν πρόβλημα τῆς χώρας.

Παράγαν οὐχ ἦτον διαταρακτικὸς τῆς σταθερότητος τοῦ νομίσματος ἐνυπῆρχεν εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀνισοτιμίας τῆς σχέσεως τῆς δραχμῆς πρὸς τὰ ξένα συναλλάγματα, ἥτις εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἀνάσχειν τῶν ἐξαγωγῶν ὡς καὶ τῆς εἰσορῆς ἀδήλων πόρων, ἀπὸ τῶν ἐπιπέδων εἰς ἃ θὰ ἤδύναντο οὗτοι νὰ ἐξίχθουν. Τοιοῦτότρόπως δὲ ἐξηκολούθει παραμένουσα δυσχερῆς ἡ ἐπίλυσις τοῦ προβλήματος τῆς ἐξισορροπήσεως τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν.

Αἱ ἐφαρμοσθεῖσαι πρὸς θεραπείαν τῆς προκυπούσης βαθυτάτης ἀνωμαλίας ἐκ τῆς ἀνισοτιμίας τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῆς δραχμῆς καὶ τῶν ξένων συναλλαγμάτων μέθοδοι τῶν εἰσφορῶν, τῶν πριμοδοτήσεων, τῶν ἰδιωτικῶν ἀνταλλαγῶν, τῶν περιορισμῶν τῶν εισαγωγῶν καὶ τῆς ἐκ τούτων διαδικασίας, οὐ μόνον ἦσαν ἀποτελεσματικαί, ἀλλὰ ἀπέβησαν τελικῶς σύστημα πολὺπλοκον, δυσχεραίνον τὴν ὀργανικὴν ἐξυγίανσιν τῆς οἰκονομίας.

Ἡ διὰ τῆς ἐπιήμιου ὁδοῦ μεταβολῆ τῆς ἐσωτερικῆς αξίας τῆς δραχμῆς καὶ ἡ ὅλη συναλλαγματικὴ μεταρροθίσις ἀποτελεῖ, ἐν ὄψει τῶν ἐκτεθέντων, μέτρον ὀδηγὸν ἀσφαλὸς πρὸς τὴν πλήρη ἐξυγίανσιν τῆς συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς οἰκονομίας.

Εἰς τὸ μέχρι τοῦδε ἀσφικτικόν, τῶ ὄντι, πρόβλημα τῆς ἐξαγωγῆς τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων, τόσον τῶν γεωργικῶν ὅσον καὶ τῶν βιομηχανικῶν, ἄτινα ὑφίστανται ἰσχυρὸν ἀνταγωνισμὸν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς, δίδεται διέξοδος, ἥτις θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀσβῆσιν τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν παραγωγικῶν τάξεων τῆς χώρας καὶ συνεπῶς τὴν γενικωτέραν ἀσβῆσιν τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τῆς ζήτησεως. Νέα ὡς ἐκ τούτου ὄθησις προσδίδεται εἰς τὴν οἰκονομικὴν δραστηριότητα τῆς χώρας, διὰ τῆς ὁποίας θέλει ἐπιτευχθῆ εἰς ἐρύτεραν κλίμακα ἀσβῆσιν τῆς παραγωγῆς καὶ εἰς ὀδυνὴν ἐρύτερον ρυθμὸν εἰσορῆς ἀδήλων πόρων καὶ ξένων κεφαλαίων εἰς τὴν οἰκονομίαν.

Ἄφ' ἑτέρου, κίνδυνον διὰ τὸ ἐσωτερικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν δὲν δημιουργοῦνται, καθ' ὅσον διὰ τῶν συστημάτων εἰσοφορῶν καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀνταλλαγῶν, ἡ τιμὴ τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, διὰ πλείστα τῶν εἰσαγομῆνων εἰδῶν, εἶχεν ἤδη οὐσιαστικῶς ἀναπροσαρμοσθῆ εἰς ἐπίπεδα πολὺκτικῆς ὑπερβαίνοντα τὴν καθορισθεῖσαν νέαν συναλλαγματικὴν ἰσοτιμίαν τῆς δραχμῆς πρὸς τὰ ξένα νομίσματα, ἀναλόγως δὲ εἶχον διαμορφωθῆ ἐν τῶ ἐσωτερικῶ καὶ αἱ τιμαὶ τῶν μὴ διὰ τῶν εἰσφορῶν βεβαρημένων ἐμπορευμάτων. Δὲν πρέπει ἄλλως τε νὰ λησθηται ὅτι, διὰ τῆς ἐπελθούσης συναλλαγματικῆς μεταβολῆς, ἡ ἀξία τῆς δραχμῆς προσαρμύζεται κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν πρὸς τὰ ἐπίπεδα εἰς τὰ ὅποια αὕτη εὐρίσκειτο πρὸ τῆς ἀναπροσαρμογῆς.

Πρὸς τοῦτοις, διὰ σειρᾶς ἐνεργειῶν καὶ μέτρων τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Ἄμερικανικὴ Βοήθεια ἀπορροφεῖται οὐχ ὅντι ὀλοκλήρου, ἀποθέματα ἀγαθῶν καταναλώσεως σχηματίζονται οὕτω εἰς χεῖρας τοῦ Κράτους, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ μεγαλύτερου ἀριθμοῦ ἐμπορευμάτων καθίσταται ἐλευθέρη καὶ ἡ ἐπαργύρησις ἐπὶ τῶν τιμῶν ὀργανοῦται. Τοιοῦτότρόπως, λαμβάνονται ἅπαντα τὰ μέτρα πρὸς διατήρησιν τοῦ τιμαριθμοῦ εἰς ἐπίπεδα μὴ ἀφιστάμενα οὐσιωδῶς τῶν πρὸ τῆς ἀναπροσαρμογῆς ἐπιπέδων. Συνεπῶς, καὶ θὰ πρέπει τοῦτο πλήρως νὰ κατανοηθῆ, ἡ ἀποφασισθεῖσα ἀναπροσαρμογὴ τῆς συναλλαγματικῆς ἰσοτιμίας τῆς δραχμῆς στήριζεται ἐπὶ ἀσφαλῶν προϋποθέσεων καὶ παρέχοντα τὰ ὅσα τὰ δυνατὰ ἐγγύησον, τὰ ὅποια διασφαλίζουν τὰ ἀνεπιθύμητα ἐκ ταύτης εὐνοικὰ ἀποτελέσματα. Ὁφείλομεν νὰ τονίσωμεν ἐκ νέου, εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅτι ἡ νομισματικὴ καὶ πιστωτικὴ πολιτικὴ, συνεπῆς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος, εἶναι ἀσφῆς: πᾶσα παραγωγικὴ δρᾶσις συντελοῦσα εἰς τὸν ἀνεφοδιασμὸν τῆς οἰκονομίας διὰ τῶν ἀπαρατήτων καὶ χρησίμων ἀγαθῶν εὐρίσκει πάντοτε πρόθυμον ἄρωγόν τὴν πιστωτικὴν πολιτικὴν, ἐνισχύουσαν πρὸς ἕλας τὰς πλείυρας τῆν παραγωγικὴν δραστηριότητα, τὴν ἀνατακροκινεῖσιν εἰς τὴν ἐνεργὸν ζήτησιν.

Ὡσαύτως, ἡ δημοσιονομικὴ κατάστασις τῆς χώρας, ἐμφανίζουσα κατὰ τὸ παρελθὸν προβλήματα ὀξεία, ἀντιμετωπιθεῖται μόνον διὰ τῆς διαθέσεως πολιτικωτάτων πόρων ἐκ τῆς Ἄμερικανικῆς βοήθειας, ἐξελοσεται νῦν, χάρις εἰς τὰ ληφθέντα δραστικὰ μέτρα, πρὸς πλήρη ἐξυγίανσιν. Τὸ δημοσιονομικὸν ἔλλειμμα, διαρκῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἀπειλὴ κατὰ τοῦ νομίσματος καὶ τοῦ ἔργου τῆς ἀνασυκροτήσεως, ἐξαφανίζεται, καθίσταται δὲ πλέον πλήρως ἐφικτὸν ὅπως ἅπαντες ὁ πόρος ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς βοήθειας στρέφονται ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τοὺς σκοποὺς τῆς οἰκονομικῆς ἀνασυκροτήσεως καὶ ἀναπτύξεως.

Τὸ ἔργον τῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ φυσικοῦ πλοῦτου τῆς Ἑλλάδος, τὸ ἀρξάμενον ὀπὸ τῆς δυσμενεστάτης συνθήκας τῆς διεξαγωγῆς τοῦ κατὰ τῆς ἀνταρσίας πολέμου καὶ τῆς ὡς ἐκ τούτου οἰκονομικῆς ἀσταθείας, δύναται ἤδη, ὁπότε-αἱ γενικωτέρας συνθήκαι τῆς χώρας, πολιτικαὶ καὶ οἰκονομικαί, ἐβελτίωθησαν ἀποφασιστικῶς, νὰ προχωρήσῃ, ὀλοκληρούμενον δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ τοὺς δρους βιωσιμότητος τῆς χώρας.

Εἰς τοῦτο θέλει σπουδαίως συντελέσει τὸ τελευταῖον μέτρον τῆς ἀναπροσαρμογῆς τῆς συναλλαγματικῆς ἰσοτιμίας τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος, καθ' ὅσον διὰ τοῦ μέτρον τοῦτου ἐγκαταλείπεται μία ὁδὸς πλήρης ποικίλων δυσχερειῶν καὶ προσκομμάτων διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς χώρας, διανοηγεται ἡ λεωφόρος πρὸς τὴν οἰκονομικὴν δρᾶσιν καὶ ἀνιῶσαν ἐξέλιξιν καὶ διευκολύνεται ἡ προσέλκυσις κεφαλαίων ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς, πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ἐπενδύσεως, ἀτίτες θὰ κινητοποιήσων καὶ θὰ ἀξιοποιήσων ὑπάρχοντα ἀλλ' ἀνεκμετάλλευσον καὶ ἀδρανῆ παραγωγικῶν πλοῦτον.